

Herplantproject iepen nadert eindfase

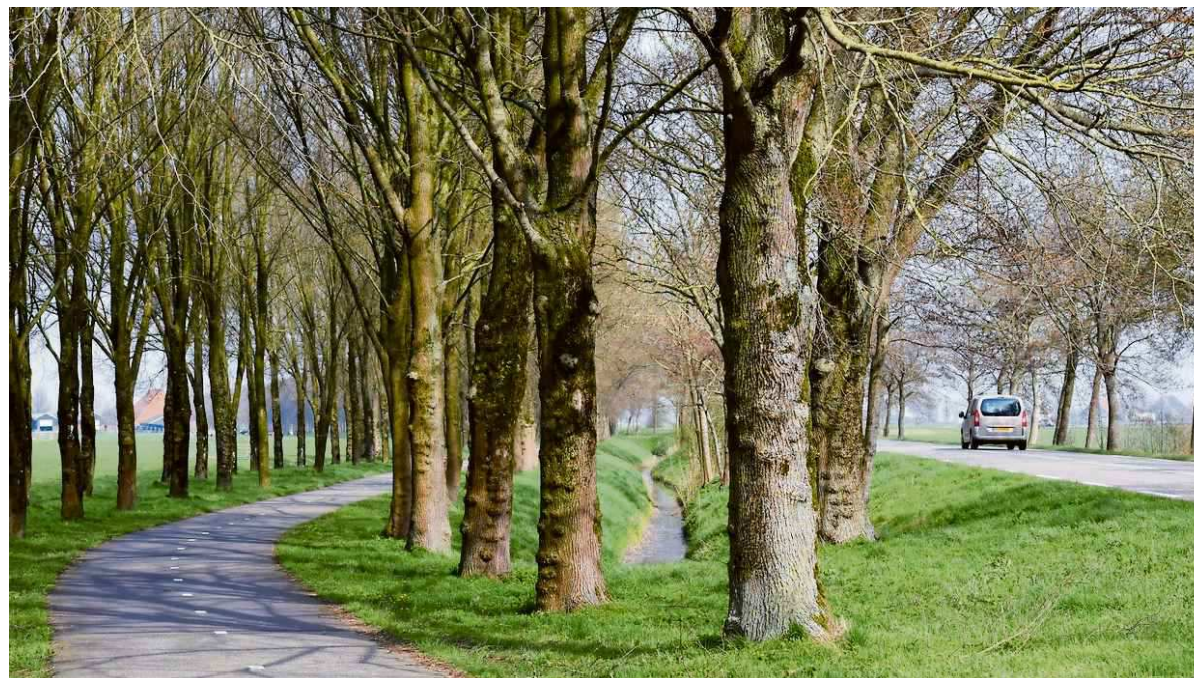
De laatste jaren zijn in Fryslân 13.000 iepen herplant

Theo Klein

Leeuwarden | Dit jaar is waarschijnlijk het laatste jaar dat de Stichting Iepenwacht Fryslân (SIF) op grote schaal iepen aanplant in de provincie. „Ik denk dat we komend plantseizoen de laatste van de 13.000 iepen die we sinds 2005 hebben moeten ruimen wegens de iepziekte gaan neerzetten”, vertelt Gauke Dam van de SIF.

Particulieren, boeren en bedrijven die belangstelling hebben voor een of meer bomen moeten wel snel zijn, denkt hij. De voorgaande jaren ging het ook rap. „Er zijn nog zo'n acht- tot negenhonderd bomen voor particulieren. Belangstellenden moeten wel landelijk wonen en de ruimte hebben. Wie in een nieuwbouwwijk woont komt niet in aanmerking.”

Vroeger was Fryslân een echte iepenprovincie. Op oude foto's pronken de bomen langs veel hoofdwegen en op boerenerven. De komst van de zeer besmettelijke iepenziekte heeft daar sinds begin twintigste eeuw een bruto einde aangemaakt. De iep scheidt een stof af waar de iepenspintkever dol op is. Die nestelt zich vervolgens onder de bast, maar is ook drager van een schimmel die dodelijk is voor de boom. In een eeuw tijd raakte Nederland bijna 90 procent

De Rijksweg tussen Jirnsum en Reduzum. Tussen het fietspad en de rijweg staan jongere iepen van zo'n dertig jaar oud. Rechtsachter zijn aan de overkant van de weg oudere iepen te zien. Foto: Marchje Andringa

van het iepenbestand kwijt. Dam: „Is een boom eenmaal aangetast dan is er geen redden meer aan. Het gaat echt om miljoenen bomen. Het landschap heeft er een behoorlijke verandering door ondergaan.”

Door jaarlijkse inspectie van de bomen en het kappen van de aangetaste exemplaren wist de SIF de massale sterfte een halt toe te roepen. De

uitval is in vijftien jaar tijd teruggedrongen van 10 tot minder dan 1 procent per jaar. En met herplant hoopt de SIF de iep weer meer in het landschap te krijgen.

Om te voorkomen dat de schimmel opnieuw slachtoffers maakt worden er resistente soorten geplant. Ook worden de bomen regelmatig gecontroleerd en gaan de zogenoemde

broedbomen om. „Laten we de controle en sanering na, dan zitten we binnen drie, vier jaar op het niveau van vijftien jaar geleden.”

Lang niet alle geveldes iepen worden terug geplant. „De bomen die op taluds en in bosplantsoenen zijn gekapt worden niet teruggezet. In die plantsoenen stonden ze vaak als opvulling van kale stukjes struweel.

Haal je daar tien meter van weg dan vult zich dat op met andere bomen en struiken.”

De SIF is momenteel druk met de voorbereidingen van een nieuw plantproject ter vervanging van zieke essen en paardenkastanjes. Ook die bomen hebben te maken met ziekte. Zo kampt de es met de essentaksterfte en hebben paardenkastanjes last van de kastanjabloedingsziekte. „De provincie wilde voorkomen dat er voor elke door ziekte bedreig-

Het gaat echt om miljoenen bomen. Het landschap heeft er een behoorlijke verandering door ondergaan

de boomsoort een aparte club kwam. Essen gaan we overigens niet meer terug planten omdat deze nog niet resistent zijn tegen de schimmel die de ziekte veroorzaakt. We vervangen ze door meerdere boomsoorten. Een diversiteit aan bomen voorkomt grootschalige uitval bij ziekten en plagen. En het is bovendien ook goed voor de biodiversiteit.”